

чи цифр, а дитина їх наводить [4, с.11-12]. Тоді вона пише сама від 2 до 7 знаків, асистент аналізує написане, якщо відповідає нормам – продовжують писати далі, якщо ні – знову працюють за шаблоном або методом «рука в руці»).

На нашу думку, завдання роботи асистента вчителя зумовлені можливостями й особистими якостями дитини й у кожному конкретному випадку умови та методи, необхідні для успішного навчання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату будуть різними тому, що кожна дитина є унікальною. Тому робота асистента вчителя полягає у пошуку ефективних шляхів взаємодії з індивідуальністю учня та налагодження тісної співпраці з іншими учасниками освітнього процесу для успішної самореалізації такої дитини у навчанні.

Список використаних джерел:

1. Голук О.А., Пахальчук Н.О., Гайдукевич Анна, Карук И.В., Колесник К.А. Воспитание у детей чувства собственного достоинства как проекции морально-гуманистических ценностей // Science Review. – Warsaw: RS Global S. z O.O., 2018. – Vol. 5. – P. 13-17.
2. Лапін А.В. Робота асистента вчителя в інклюзивному навчальному закладі. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>. - Назва з екрану.
3. Лапін А.В. Організаційно-педагогічні умови діяльності асистента вчителя у процесі реалізації змісту предметів природничо-математичного циклу в навчальному закладі з інклюзивною формою освіти». – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua>. – Назва з екрану.
4. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг.ред. Колупаєвої А.А. – К: «А.С.К.», 2012. – 308 с.
5. Хіля А.В. Арт-терапія у системі засобів виховання ціннісного ставлення до життя у дітей та молоді з функціональними обмеженнями: Методичні матеріали. Частина перша / А.В. Хіля. – Вінниця, ТОВ«Нілан-ЛТД», 2017. – 252 с.
6. Pakhalchuk N.O., Holyuk O.A. Problems of physical activity in vocational training of future teachers / Pakhalchuk N.O., Holyuk O.A. // Physical education of students. – Kharkov, 2018. – VOL 22, № 1. – P. 45-50. – URL: <http://www.sportedu.org.ua/index.php/PES/article/view/535>.

НЕСТАНДАРТНІ ФОРМИ РОБОТИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ШКОЛИ

*Хіля Анна, кандидат педагогічних наук
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

NON-STANDARD FORMS OF WORK AS A WAY OF IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES AND THE EFFECTIVENESS OF AN INCLUSIVE SCHOOL

*Khilya Anna, Candidate of Pedagogic Sciences (Ph. D.)
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

Анотація. У статті розкрито питання використання окремих нестандартних форм роботи, які можна адаптувати та впровадити у роботу вчителя початкової школи в інклюзивному класі. Розкрито переваги цих

методів у навчальному та виховному плані, зокрема питання організації заочних мандрівок та батьківських зборів у форматі «Сімейної майстерні».

Ключові слова: інклюзивна школа, нестандартні форми роботи, заочна мандрівка, арт-терапія, батьківські збори «Сімейна майстерня»

Abstract. *The article discusses the use of non-standard forms of work that can be adapted and implemented in the work of the elementary school teacher in the inclusive class. We presented the advantages of the method of on-line journey and parents meeting in the format of the «Family Workshop».*

Keywords: *inclusive school, non-standard forms of work, on-line journey, art-therapy, parents meeting «Family Workshop»*

Розгляд проблеми становлення інклюзивної освіти в контексті розбудови Нової Української Школи, коли увага освітян та фахівців допомагаючих професій зосередилася на питаннях створення відповідних умов для саморозвитку, самоствердження та самореалізації дітей з інвалідністю через впровадження новітніх технологій освіти та вдосконалення виховних процесів, що діють у соціальній сфері в рамках організації психолого-педагогічного супроводу посідає провідне місце у науковій рефлексії сучасності.

На нашу думку, питання підвищення якості освітніх послуг та ефективності інклюзивної школи має багатогранну структуру проявів та досліджень, оскільки ми маємо торкатися питань універсального дизайну та доступності, матеріально-технічного оснащення, підготовки соціальної платформи громадянського суспільства, підготовки спеціалістів педагогічної сфери, які будуть готові до викликів НУШ та інклюзивної школи. Але окрім цих важливих питань, виникає ряд дотичних та важливих організаційних моментів, що стосуються власне процесу навчання та виховання гармонійно розвиненої особистості дитини, яка має розвиватися у відповідності до власних можливостей, здібностей, інтересів та прагнень. Саме тому у цій статті ми частково опишемо ті технології роботи, які можна впроваджувати у освітньому середовищі і, які сприятимуть формуванню особистості дитини орієнтуючись на її зони найближчого розвитку.

Так, однією із форм роботи, яку ми можемо на сьогодні використовувати враховуючи стан розробки новітніх освітніх інформаційно-комп'ютерних технологій це заочні мандрівки. Завдяки використанню вільного доступу до мережі Internet ми можемо запланувати спільну «подорож» класу до будь-якої країни світу де можемо «пройтися» (завдяки GoogleMaps) по відомим містами Європи, Азії, Австралії чи Америки, здійснити он-лайн екскурсії до основних музеїв і пам'яток культури світу. Крім того, завдяки відеозаписам концертів,

вистав і культурно-спортивних шоу країн світу, що є у вільному доступі на каналі YouTube, ми маємо можливість запропонувати дітям з інвалідністю та їх одноліткам переглянути концерти відомих артистів, музичних груп, спектаклів та циркові вистави. На сьогодні з'явилася можливість переглядати прямі включення спортивних змагань, виступів відомих людей по всьому світу, участі у навчанні на сторінках Face Book та освітніх платформах. Все це створює та розширює можливості дітей для розвитку, адже під час екскурсій вони можуть ознайомитися з історичною спадщиною, обговорити «особливі» враження від перегляду та сприйняття образів минулого та сучасності, окрім того – це розширює можливості для інтенсифікації спілкування, врахування індивідуальних нахилів і здібностей дитини, розкриття її творчого потенціалу, а також створення широких можливостей для розв'язання пізнавальних, творчих проблем [1, с. 148; 4, с. 309].

Окремої уваги, на нашу думку, також заслуговують нестандартні форми роботи з сім'єю дитини, адже батьківські збори можуть бути іще одним «каналом» налагодження співпраці між школою та сім'єю як дитини з інвалідністю, так і її здорових однолітків. Так, замість стандартних зборів ефективний учитель може спробувати використати для підтримки здорової сімейної атмосфери, формування довірливих стосунків та подальшої успішної життєдіяльності, життєорганізації та самореалізації дитини приклад роботи «Сімейної майстерні», що є складовою конструктивної художньо-творчої арт-терапевтичної взаємодії дітей та їхніх батьків. Адже так само, як для здорових дітей, так і для дітей цієї категорії сімейна структура є першоосновою формування особистості дитини, що визначає успішність її майбутньої життєвої самореалізації [5].

Робота в «Сімейній майстерні», як зазначає М. Сидоркіна, дозволяє зменшити рівень емоційної напруги в сім'ї, зростанню уважності батьків до потреб та невербальних проявів дітей, спільна художньо-творча діяльність покращує здатність членів сім'ї співпрацювати на рівних, дозволяє посилити «позитивну забарвленість» загального фону спілкування в більшості сімей, збільшує активність включення батьків і дітей у висловлюванні та впровадженні власних ідей тощо [6, с. 24]. Під час цих зустрічей батьки спільно з дітьми працюють відповідно до заданої тематики, реалізуючи та демонструючи власні сімейні цінності через продукти спільної арт-терапевтичної взаємодії, презентуючи й обговорюючи результати, отримані в процесі такої діяльності.

Серед принципів діяльності «Сімейної майстерні» М. Сидоркіна виділяє такі:

- принцип гуманістичної спрямованості в стосунках між дорослими та дітьми;

- принцип соціальної зв'язаності;
- принцип активної участі батьків у заняттях;
- принцип індивідуального підходу;
- принцип позитивного мислення [6, с. 33-35].

Так, на основі дослідження М. Сидоркіної, було виокремлено такі вимоги щодо роботи «Сімейної майстерні»:

- організаційні, що включають повагу до інтересів і потреб родини; повагу до праці сім'ї та результатів її творчості; повагу до думки як батьків, так і дитини; створення атмосфери особистого комфорту;

- налаштованість учасників групи на творчу взаємодію;
- мінімальна здатність до «творчої комунікації»;
- забезпечення ефективності механізмів зміни стану групи та кожної окремої особистості через імітацію (можливість членів арт-терапевтичної групи спостерігати за діями один одного та спробами відтворити їх у власній поведінці та образотворчій діяльності), ідентифікацію (ототожнення членів групи з почуттями й особистісними характеристиками один одного) та інтерналізацію (що забезпечує стійкі зміни в поведінці та станах членів групи і пов'язана зі зміною системи поглядів та засвоєнням більш зрілих способів реагування);

- «запуск» механізмів емпатії, тобто співпереживання учасників «сімейної майстерні»;

- включення механізмів рефлексії, що забезпечує усвідомлення членами сімей як власних уподобань, так і особистісних особливостей, потягів, змісту внутрішнього світу один одного [5].

Організаційна побудова процесу спільної художньо-творчої арт-терапевтичної діяльності, як зазначає М.Сидоркіна, призводить до зростання емоційної близькості членів сім'ї, зростання гнучкості сімейної системи, а також формування умов для становлення високого рівня довіри в родині.

Таким чином, кінцевим результатом реалізації заочних мандрівок та батьківських зборів у форматі «Сімейної майстерні» є отримання нових ресурсів дитиною, формування довірливих стосунків зі світом, однолітками та у середині власної сімейної структури, що є базисом формування гармонійно розвиненої особистості дитини, зокрема такої, що цінує власне життя та життя оточуючих, яка є успішною й ефективною в соціальній та індивідуальній комунікації, оскільки в будь-якій взаємодії зі світом така дитина використовує

досвід, сформований на основі довіри до життя.

Список використаних джерел:

1. Гуревич Р. С. Смарт-освіта – нова парадигма сучасної системи освіти / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2016. – № 4. – С. 71-78.
2. Демченко Е.П. Направления совершенствования подготовки будущих педагогов к развитию детской одаренности / Е.П.Демченко // International scientific conference «Modernization of educational system: world trends and national peculiarities»: Conference Proceedings, February 23rd .Kaunas : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. pp 20-23.
3. Имбер В.И. Подготовка будущих воспитателей дошкольных учебных заведений с использованием современных информационных технологий / Имбер В.И. // Инновационные подходы в образовательном процессе высшей школы: национальный и международный аспекты: сборник статей международной научно-практической конференции, посвященной 50-летию Полоцкого государственного университета, Новополоцк, 8-9 февр. 2018 г. / Полоцкий государственный университет ; под. ред. Ю. П. Голубева, Н. А. Борейко. – Новополоцк, 2018. – С. 107-110.
4. Ковтонюк М. М. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми / М. М. Ковтонюк, Л. В. Антонюк // Сучасний навчально-методичний комплекс: можливості, проблеми, перспективи. – № 26, 2010. – С. 308-314.
5. Хіля, А.В. Виховання у дітей з функціональними обмеженнями ціннісного ставлення до життя засобами арт-терапії [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Хіля Анна Вікторівна ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. - Вінниця, 2017. - 339 с.
6. Сидоркіна М. Ю. Можливості та обмеження гармонізувального потенціалу спільної художньої творчості у сімейній арт-терапевтичній студії // Простір арт-терапії : Зб. наук. ст. – Київ : Золоті ворота, 2011. – Вип. 2 (10). – С. 23-32.

**ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО РОБОТИ
З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ**

*Холковська Ірина, кандидат педагогічних наук, доцент
Галузяк Василь, кандидат психологічних наук, професор
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

**PERSONAL AND PROFESSIONAL READINESS OF A PEDAGOGUE TO
WORK WITH THE GIFTED CHILDREN**

*Kholkovska Iryna, Candidate of Pedagogical Sciences (Ph. D.)
Haluziak Vasyl, Candidate of Psychological Sciences (Ph. D.)
Vinnytsya Mykhajlo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

Анотація. У статті розглядаються педагогічні вміння та якості вчителя, необхідні для конструктивної взаємодії з обдарованими дітьми, сприяння розвитку їх творчого потенціалу.

Ключові слова: особистісно-професійна готовність вчителя, обдаровані діти, розвиток творчого потенціалу.

Abstract. The article analyzes the problem of pedagogical abilities and internals of teacher, necessary for the structural co-operating with the gifted children and assistance to development of them creative potential.

Keywords: personality-professional readiness of teacher, gifted children, development of creative potential.